

INSPIRATIENOTA: NAAR EEN MEER STRUCTURELE WERKING 'KUNST & JONGE MENSEN' IN DE ZUIDELIJKE WESTHOEK

Lotte De Bruyne, Ladda vzw
i.o.v ENCE CO7

Om de wederzijdse samenwerking tussen regionale partners in de drie sectoren cultuur, jeugd en onderwijs te stimuleren lanceerden minister Joke Schauvliege en minister Pascal Smet in 2012 een oproep voor ExpertiseNetwerken CultuurEducatie (ENCE). De ENCE moeten regionaal partners uit de sectoren cultuur, jeugd en onderwijs bij elkaar brengen. Gedurende 3 schooljaren (2012-2015) krijgt CO7 ondersteuning voor de ontwikkeling van een ENCE voor de zuidelijke Westhoek. Hiertoe werd een dossier ingediend in nauwe samenwerking met Dé Academie (Ieper) en De Kunstacademie (Poperinge). Als we spreken over cultuureducatie dan zien we dit breed nl. kunsteducatie, erfgoededucatie, leesbevordering, mediawijsheid...

Lotte Brown.

Met steun van de
Vlaamse overheid

INHOUD

VOORWOORD	3
01. STRUCTUREEL ≠ LOG OF INSTITUTIONEEL	4
02. HET NUT VAN ' T ALGEMEEN, SAMEN VOOR EEN HOGER DOEL	5
03. ARTISTS FIRST	6
04. VERTREKKENDE VANUIT EEN OPEN EN HEDENDAAGSE VISIE OP KUNST EN CULTUUR	7
05. THE YOUNG ONES	8
06. DE BUITENWERELD	9
07. EEN WILD IDEE KAN GROEIEN EN EEN ARTISTIEKE ZOT WEET WAAR TERECHT	10
08. WERKEN OP VERSCHILLENDE NIVEAUS	11
09. KATALYSATOR, BRUG	12
10. MENTALE EN FYSIEKE RUIMTE	13
11. ANALYSEER WAT ER IS	14
12. KWALITATIEF, PROFESSIONEEL	15
13. LAAGDREMPELIG EN FIJN	16
14. ZAKELIJKE EN PRODUCTIONELE ONDERSTEUNING	17
15. ONTMOETING & UITWISSELING	18
16. DURVEN KIEZEN – OOK IN BUDGET	19
17. VACATURE	20
18. THINK OUT OF THE BOX	21
19. AANDACHT VOOR MARGE EN RUIMTE VOOR RUIS	22
20. KUNST IS NIET WERELDVREEMD	23
21. EEN LIJSTJE: HOE MOET EEN ARTISTIEKE (WERK)PLEK ERUIT ZIEN VOOR JONGE MENSEN	24
22. SAMENGEVAT VANUIT FUNCTIES	25
23. OH DIE SCHONE STREKE	26
DOORDENKERS: POSITIEVE ELEMENTEN VAN DE STREEK T.O.V JONGE MENSEN, KUNST EN CULTUUR	27
DOORDENKERS: NEGATIEVE ELEMENTEN VAN DE STREEK T.O.V JONGE MENSEN, KUNST EN CULTUUR	28
MEER INFO	30

VOORWOORD

Deze inspiratienota rond jeugdcultuur in de zuidelijke Westhoek is een outsider view. Ter voorbereiding van deze inspiratienota vonden gesprekken plaats met insiders: jongeren (o.a. projectgroep A19, Hypnoiz), jonge kunstenaars met roots in de Westhoek, jeugd- en cultuurwerkers en leerkrachten DKO uit de regio.

Het traject werd gerealiseerd in opdracht van ENCE CO7, een expertisenetwerk rond cultuureducatie in de zuidelijke Westhoek, en begeleid door de werkgroep A19, een artistiek jongerenproject binnen het intergemeentelijke samenwerkingsverband rond jeugd Forum Jeugd Westhoek.

De inspiratienota moet dienen om gesprekken en acties ter realisatie van een meer structurele artistieke werking voor jonge mensen te voeden. Vanuit deze visie kunnen concrete acties, geënt op de lokale situatie en verwachtingen geformuleerd worden en kan een 'hands on' plan groeien.

Deze nota is breed geschreven, misschien wat ambitieus, vanuit een ideaal denkend. Er kan, in het groeitraject naar dergelijke werking, ook gekozen worden voor bepaalde elementen of mini - trajecten. Wanneer het over karakter en geest gaat, is het wel essentieel om te durven kiezen en er volledig voor te gaan, voor bijvoorbeeld kwaliteit, professionaliteit, een artistieke visie, laagdrempeligheid ...

Veel succes.
En leesplezier.

Lotte De Bruyne, Ladda vzw

01. STRUCTUREEL ≠ LOG OF INSTITUTIONEEL

Met structureel bedoelen we dat er een werking bestaat die niet gebaseerd is op lucky shots, goodwill of toevalligheden, maar die een samenhangend geheel vormt en voortdurend aanwezig is. Een stevige werking, met expertise op verschillende vlakken, op maat van de thema's 'jonge mensen' en 'kunst'. Het is allerminst de bedoeling een log instituut, een nieuw cultuurhuis of het zoveelste promotieplatform dat zoezegd 'alles bundelt' op te richten.

Allé, ze gaan dus weer een nieuw groot spel oprichten of wat? Weer een nieuwe structuur. Ik weet niet of er wel weer zoiets nodig is. We hebben toch al het cultuurcentrum.

02. HET NUT VAN 'T ALGEMEEN, SAMEN VOOR EEN HOGER DOEL

Klinkt naïef en zelfs een beetje episch, maar toch zal het zo moeten zijn. Het kan niet zijn dat enkel kleine organisaties, vzw's, vrijwilligers en kunstenaars, puur op engagement en passie een niet onbelangrijk segment van het culturaanbod op zich nemen. Dit is niet juist, noch naar kunstenaars en kunst toe, noch naar de doelgroep.

Anderzijds is het jammer dat welgemeende pogingen vanuit de klassieke cultuursector hun doel missen. De klassieke cultuurspelers zijn op zoek naar manieren om andere publieken aan te spreken en een gediversifieerd aanbod te doen, zeker jongeren zijn daarin een grote bezorgdheid.

Om dit mogelijk te maken en te komen tot een goed klimaat waar naast streekproducten en het oorlogsverleden ook kunst goed kan gedijen, is het belangrijk om zich vanuit de verschillende huizen en organisaties én eventuele nieuwe spelers, niet als concurrent op te stellen. Durven kijken naar sterktes en zwaktes en wanneer nodig dingen uit handen geven of net te ondersteunen, ...

Niet voor het eigen zichtbare huis, maar neen, voor het nut van het algemeen, voor jonge mensen, voor kunst in de regio, voor vernieuwing en experiment in de streek, ook op vlak van cultuur en experiment.

—
Vooruitgang is meer dan economie, toerisme of een vooruitstrevende technologische applicatie.

Vooruitgang en vernieuwing gaat ook over frisse ideeën en jonge mensen. In het kunstenveld maar evengoed op vlak van horeca en winkelaanbod.

Je kan een vrijwilligersorganisatie als Hypnoiz niet verantwoordelijk stellen voor iets dat er niet is.

Samenwerking is er vaak in theorie, maar in de praktijk ... Het is niet omdat u logo samen ergens op staat dat ge samenwerkt en bouwt aan het zelfde ding. Iedereen doet dat altijd vanuit zijn eigen huis met heel eigen redenen he ...

Er is hier niet alleen geen echt kunstenveld, ook op vlak van winkels en voeding is het hier heel klassiek en niet eens stijlvol klassiek.

---

04. VERTREKKENDE VANUIT EEN OPEN EN HEDENDAAGSE VISIE OP KUNST EN CULTUUR

Veel jonge kunstenaars voelen zich niet thuis in het klassieke kunsten- en cultuurveld. Noch op jeugdcultureel vlak, noch op vlak van kunstenaarschap werkt het hokjesdenken. Jeugdcultuur is niet te vatten in afgelijnde subculturen en kunstenaars laten zich niet vastpinnen op 1 discipline. Ook zijn zoveel mensen op zoveel manieren creatief bezig dat het klassieke denken meer dan eens faalt en juist de interessante dingen geen plaats vinden.

Een professionele maar tegelijkertijd flexibele, toegankelijke en gelaagde werking met vele tentakels in het bredere kunstenveld en in de ondergrond is noodzakelijk om op een scherpe, relevante manier midden in het hedendaagse jonge kunstenveld te staan.

Ik denk dat ze in de kunstkring niet eens zouden begrijpen wat ik doe.

Ik zou nog liever iets doen in een oud pand zonder stereotiepe cultuurstempel dan in een voorgedefinieerde plek waar alles op voorhand al is ingedeeld zodat het past voor hun boekseke en publiek.

---

05. THE YOUNG ONES

Jeugdig zijn is vandaag van alle leeftijden.

Door activiteiten, sfeer en acties kan je een jeugdige focus nemen. Een te sterke afbakening in leeftijd is beperkend. Jeugdcultuur op zich is ook niet meer zo jong, net zoals de helden van jonge mensen. Net de uitwisseling tussen generaties kan interessant zijn. Vertrekken vanuit een jonge leefwereld maar geen benadering vanuit het jong zijn (maar bvb. eerder vanuit smaak, talent, ...) lijkt aangewezen.

Dus, ja er is extra aandacht voor jonge mensen in de project. Maar dit wel steeds vanuit een artistieke focus en niet vanuit een jeugdige focus. Binnen deze nieuwe werking wordt er vanuit een artistiek standpunt met en rond jonge mensen gewerkt en worden jonge keuzes gemaakt.

Jong in brede zin. Jong, fris, vernieuwend, gedurfd, inspeland op noden en gebeurtenissen in de maatschappij. Zowel kinderen die willen spelen en ontdekken, experimenterende tieners als jonge kunstenaars krijgen in dit jonge verhaal een plaats.

Maar niet enkel jonge kunstenaars of kunstenaars zijn van tel. Het is voor jongeren en kunstenaars net interessant werk en verhalen aangereikt te krijgen van gevestigde waarden en andere generaties.

—
Weet wel dat deze keuze geen gemakkelijke keuze en evident verhaal is. Zeker niet voor het publiek. Maar ook niet voor de politiek. Binnen dit breed verhaal kan je indelingen en afbakening maken en gerichte acties doen zodat de verschillende doelgroepen echt door hebben dat het voor hen is.

—
Een on point, maar gelaagde communicatie en een uitgebouwde visie waardoor de verschillende onderdelen verbonden blijven, spelen een belangrijke rol bij het al dan niet slagen van deze, noodzakelijke open aanpak.

Ik vind het juist fijn om met oudere mensen en mensen die ook met andere dingen bezig zijn samen te werken. Daarom niet persé echt samen maar gewoon, op dezelfde plek of zo.

Er zijn mensen van 50 die nog heel jong denken en vernieuwend zijn en er zijn mensen uit mijn klas die echt heel conservatief denken en alleen naar commerciële dingen luisteren.

Ach zo. En gaat dat dan niet afgebakend worden. Goh, dat had ik niet begrepen dat ge daar alles ging onder steken. Dus niet alleen tieners en misschien studenten. Ja, is ingewikkeld he. OK, ik zal zo proberen te denken. Dat wordt nog lastig hoor.

06. DE BUITENWERELD

Het is goed aandacht te bieden aan lokaal talent en het lokale gebeuren.

Daarnaast is het belangrijk om naar de buitenwereld te trekken, van Rijsel tot Brussel en London én de buitenwereld binnen te laten. Dit onder de vorm van partnerprojecten, losse medewerkers, kunstenaars, docenten, exposities, ...

Steden zijn vaak net zo boeiend omdat er veel mensen van verschillende culturen, achtergronden, streken, levensstijlen samen leven en creëren. Ieper is geen grote stad, maar dat wil niet zeggen dat je geen extra aandacht kan geven aan andere invloeden.

Het is hier altijd een beetje hetzelfde. Dezelfde mensen. T'is niet omdat het van de streek is dat het interessant is.

Ik wil niet meer meedoen als ik puur gevraagd wordt omwille van streekpromotie, ambassadeurs gedoe. Daar weten ze dan wel kunstenaars en hippe jongeren voor te vinden.

In de Standaard en De Morgen stond mijn werk, lokaal niet, mijn vader is dan in gang gescho-
ten.

---

07. EEN WILD IDEE KAN GROEIEN EN EEN ARTISTIEKE ZOT WEET WAAR TERECHT

Een wild idee moet kunnen groeien, beluisterd worden, verfijnd, geoperationaliseerd, ... of evengoed vriendelijk de vuilbak ingesmeten wegens, ... toch niet zo'n goed idee. Maar dat houdt wel in dat er een dialoog moet zijn over dat idee.

Opvallend was dat ongeveer iedereen aangaf niet te weten bij wie terecht wanneer men met zulks idee of plan zat. Of met een persoonlijke artistieke ambitie of ... of ... of ... Een aanspreekpunt ontbreekt.

Sommigen, vooral creatieve tieners en studenten geven aan dat het jeugdhuis wel een goede plek is. Ook enkele professionelen verwijzen door naar het jeugdhuis. Artistiekelingen die al een stapje verder staan doen dit minder. Hun appreciatie voor het jeugdhuis is groot, maar als het om artistieke zaken gaat, hebben ze toch minder de neiging daar te gaan aankloppen.

Verschillende professionelen geven aan dat een echt aanspreekpunt er niet is.

Het zijn wel goede mensen hoor, zeker weten, maar toch, nee, dat is een jeugdwerking he, ik weet niet of ik daar moet zijn met mijn ding.

Ik zou eigenlijk ook niet weten wie in de gemeente ik zou moeten aanspreken. Ik heb ooit contact opgenomen met de schepen. Maar ja, dat heeft niets opgeleverd.

Van Ieper niets nee. Ik zou echt niet weten bij wie ik moet zijn. Totaal niet. Ik heb wel eens geld van Diksmuide gekregen, geloof ik.

08. WERKEN OP VERSCHILLENDE NIVEAUS

Alle respondenten, van kunstenaars tot programmatoren tot docenten tot tieners en studenten gaven het belang aan van kunst en kunsteducatie op jonge leeftijd. Velen hadden één of ander mooi verhaal van een workshop of stuk of persoon die hen prikkelde en in gang zetten.

Allen geven aan dat dit eerder zeldzame prikkels waren, vaak gevoed door een specifieke persoon of een culturele thuis. In het algemeen werd het klimaat in de regio allerm minst artistiek inspirerend ervaren. Integendeel. Vele mensen geven aan dat alle kinderen recht hebben op dit soort cultuur en ervaringen. Wanneer mensen iets niet kennen, blijft het vreemd, anders en raar.

Deze structurele werking zal werken en inwerken op verschillende niveaus. Dit zowel op het basisniveau (kinderen, tieners én hun begeleiders en instituten, organisaties zoals scholen en de jeugdbeweging), het tussenniveau van tieners en jongeren met talent en goesting (ateliers, inspiratie, begeleiding, expositie) als het niveau van opkomende (jonge) kunstenaars en de gevestigde waarden.

Ook potentieel publiek is niet onbelangrijk om mee te nemen in dit verhaal. Deze werking gaat aan de slag met verschillende leeftijden en rond verschillende disciplines die heus niet altijd netjes afgebakend moeten zijn.

—
Tot slot is het ook belangrijk om ook in te werken op de aanbodzijde en samen met andere huizen in te staan voor een gedurfde aantrekkelijke programmatie waar naast waardering voor kunstenaars met roots in de streek ook voldoende talent en kunst uit de rest van België en de wereld een plaats krijgt.

Mediavorming op onze school was een blinde man die kwam spreken en een cameravrouw van WTV.

---

09. KATALYSATOR, BRUG

Deze werking kan je beschouwen als de brug tussen verschillende personen, organisaties, entiteiten, sfeertjes, creaties, scènes, ...

Brug tussen cultuurcentrum en wat leeft bij jonge mensen aan de basis, brug tussen subsidiemogelijkheden en jonge kunstenaars, brug tussen een groot stadsfestival en jonge artistiekelingen die daar binnen ook iets kunnen betekenen, brug tussen repetitieruimte en band op zoek naar een plek, brug tussen artistieke residenties in Brussel en jonge lokale, brug tussen pers en lokaal talent, brug tussen leerkrachten en een kunsteducatief aanbod, ...

Bemiddelaar, maar ook een belangenbehartiger die er voor zorgt dat jonge mensen en hun projecten en kunstenaars op een professionele, eerlijke en doordachte manier behandeld en benaderd worden.

Eigenlijk is er nood aan een soort culturele straathoekwerker of zoiets.

---

10. MENTALE EN FYSIEKE RUIMTE

Voor een goed artistiek klimaat is er nood aan zowel fysieke ruimte (atelierruimte, een ontmoetingsplek, technisch materiaal) als mentale ruimte (openheid, ruimte voor experiment, ondersteuning en visie vanuit beleid, ...)

Het gaat altijd over geld en stenen maar er is zoveel meer. Er is hier wel vanalles maar er wordt op een heel beperkte manier mee omgegaan en naar gekeken.

Da's wel speciaal ja, wat gij doet, ja ... speciaal.

II.

ANALYSEER WAT ER IS

Het is niet omdat er geen structurele werking rond jonge mensen en kunst is, dat er geen actoren zijn die hier rond werken.

Kort geschetst kan je stellen dat het jeugdhuis, het cultuurcentrum, de Vort'n Vis, de academies, het kunstenunderwijs en enkele kleine collectieven organisaties/ initiatieven a la Hypnoiz op één of andere manier betrokken zijn bij dit onderwerp. Daarnaast zijn er nog heel wat gekende en minder gekende (jonge) mensen op één of andere manier artistiek bezig. Hetzij scheppend, hetzij onder de vorm van het opzetten van evenementen en initiatieven.

Bij het uitwerken van deze nieuwe werking is het cruciaal om niet voorbij te gaan aan deze verhalen, ervaringen, geschiedenis en expertise. Ook op vlak van infrastructuur en materiaal is het interessant om in kaart te brengen wat aanwezig is. Aan de andere kant is het ook belangrijk om in deze analyse voor vernieuwing te durven kiezen en bijvoorbeeld te durven erkennen dat bepaalde expertise of netwerk misschien niet in huis is, ...

Durf kritisch kijken naar zowel wat er reeds is, als naar dromen en plannen.

De Vort'n Vis doet toch eigenlijk ook wel veel. En het jeugdhuis. Dus ja, ik zie niet goed hoe dat moet samengaan enzo. Maar toch is er ook vanalles wat niet kan of er gewoon niet is. Enfin, vanaf een bepaald level toch niet meer. Ja, ik zie wel nood aan iets nieuws. Maar het zal een puzzel zijn.

Het is niet omdat er iets is, dat het goed is.

Er heerst hier echt een schouderklopcultuur. Voortdurend zeggen 'goed bezig'. Dat lijkt positief, maar het moet wel terecht zijn anders is het verre van opbouwend. Zeker bij de oudere generatie is er veel borstgeklap. En als iedereen maar tegen elkaar blijft zeggen dat we goed bezig zijn, tja dan verandert er niets en kan iedereen op zijn plek blijven zitten en doen wat ie doet.

12. KWALITATIEF, PROFESSIONEEL

Aandacht voor kwaliteit en een professionele benadering getuigt van respect en geloof in jonge mensen en kunst.

Eigenlijk is dit niet meer dan een normale zaak. Als je wil dat iets groeit, als je werkelijk iets wil ondersteunen zijn kwaliteit en professionele attitude essentieel. Professioneel wordt vaak verbonden aan stijf, niet flexibel, strak. Onterecht. Iets kan uitermate professioneel zijn, maar toch laagdrempelig, los in sfeer en flexibel.

Het voelt vaak allemaal meer als een creaclub. Maar het is meer zo van, 'doe maar'. En 'de gasten zijn content dus wij ook'. Daar was zoveel meer uit te halen. Echt waar.

Als er dan eens iets is gebeurd, dan zijn ze niet echt kritisch. Het lijkt dat het al fantastisch is dat er iets is gebeurd. Er is weinig echte evaluatie. Ik heb dan ook niets gezegd want wou niet de zaag zijn.

Het blijft toch altijd steken ergens. Amateuristisch is misschien overdreven gezegd, maar toch ...

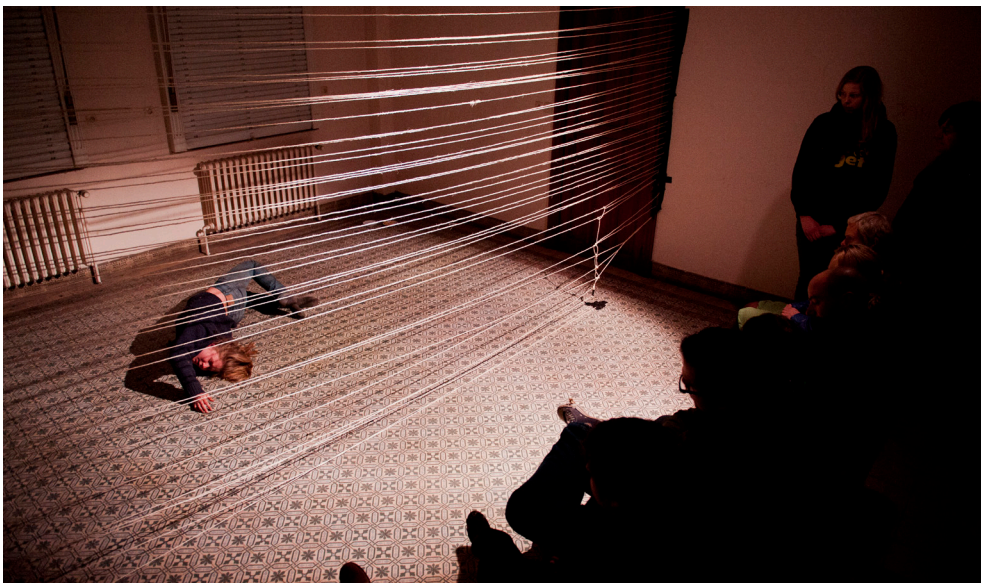
14. ZAKELIJKE EN PRODUCTIONELE ONDERSTEUNING

Bij de artistieke creatie komen heel wat productionele en zakelijke aspecten kijken. Jonge mensen hebben veel vragen op dit vlak. Van techniek, tot speelplekken, tot overnachtingsmogelijkheden tot artistieke vergoedingen, verzekeringen, ... Ook op dit vlak is ondersteuning dus noodzakelijk.

Dit kan door deze werking zelf, maar het is even belangrijk dat vanuit deze werking kennis en expertise wordt verspreidt naar andere, ook commerciële actoren en overheden. Zo kan een vorming voor lokale interimkantoren of ambtenaren georganiseerd worden omtrent het kunstenaarsstatuut en regelgeving voor artiesten en werkloosheid.

Als je hier aan een loket vraagt naar het artiestenstatuut dan zeggen ze ‘mmmm, ... dat is toch wel iets speciaals hoor.’ Echt helpen kunnen ze je hier niet. Dat is gewoon zo. Ze kennen dat niet.

Vind ne keer een kunstenloket hier in de regio. Haha.

15. ONTMOETING & UITWISSELING

Curator Stef Van Bellingen over Espace Ladda, een ondertussen verdwenen Gentse plek die vaak genoemd wordt als voorbeeld van een jonge artistieke ontmoetingsplek en hang out: dergelijke plekken zijn belangrijk voor jonge kunststudenten omdat ze zo in contact komen met andere kunstenaars en ‘anders opgeleiden’. Deze ontmoetingen zijn cruciaal voor jonge kunstenaars.

Ook verschillende jongeren, artiesten en professionelen geven het belang van een ontmoetingsplek waar op een losse ontspannen manier aan uitwisseling kan gedaan worden.

Deze plek is zeker niet exclusief voor mensen actief in de kunsten. Geen reservaat maar een gemoedelijke aangename ruimte waar je iets kan eten of drinken. Waar misschien ook werk aan de muur hangt, waar een gemoedelijke sfeer hangt ...

Deze plek staat niet enkel in teken van het artistieke, het kan ook een goed voorbeeld of een experimenteerplek zijn op vlak van drank en voeding (korte keten, bio, andere smaken, ...). Vaak wordt het café van de Gentse Vooruit als goed voorbeeld genoemd.

16. DURVEN KIEZEN – OOK IN BUDGET

Jonge kunstenaars en creatievelingen, ook zij die al hun strepen verdienden, hebben vaak dezelfde verzuchting. “We worden soms wel gevraagd door grotere projecten of instanties, maar ... budget is er nooit”.

Iedereen moet overleven. Zeker mensen die nog volop aan hun pad aan het timmeren zijn. Jongeren, jonge kunstenaars, kunstenaars tout court worden vaak als partner gevraagd. Zij brengen immers naast hun werk ook een sfeer een scene, een uitstraling mee. Een sfeer en een aanhang die los van deze mensen vaak moeilijk te bereiken is.

Budget heeft vaak ook te maken met keuzes. Kiezen voor jonge mensen en jong talent betekent ook een financieel engagement.

Het is niet omdat je jong bent, dat je alles voor niets doet.

---

18. THINK OUT OF THE BOX

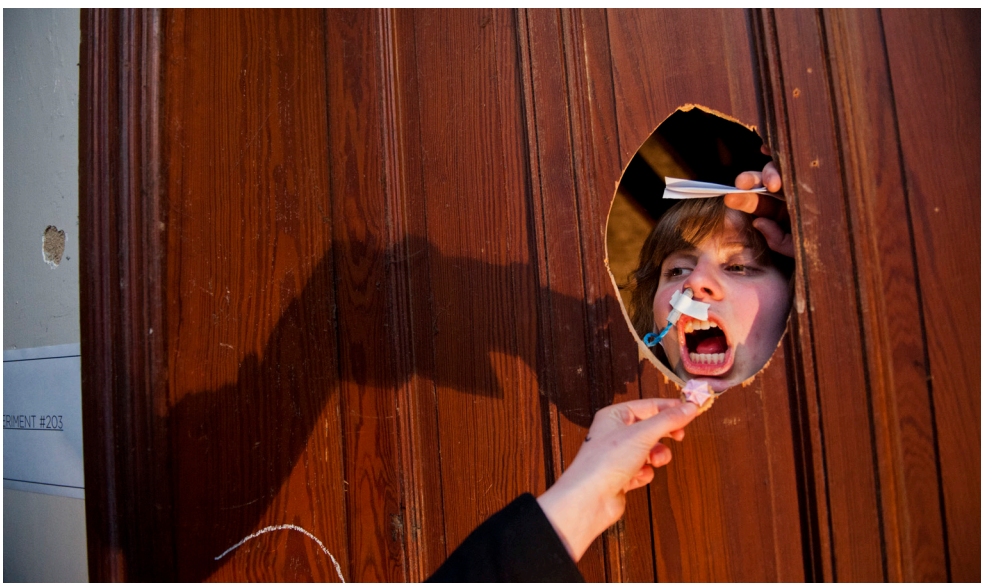
Durf anders denken. Experimenteer.

Experiment houdt risico in. Dat is een afspraak en een feit en daar moet ruimte voor zijn. Niet alles lukt van de eerste keer. Trial en error. En naast error natuurlijk ook het geweldige gevoel van een geslaagd artistiek project dat wederom nieuwe jonge, of oudere mensen geprikkeld heeft. Of de euforie van een nieuwe geslaagde creatie, iets dat anders niet bestaan had ...

Creatief denken en ruimte voor experiment, gekoppeld aan een professionele, kwalitatieve, kritische omgeving ...

Hier vinden ze al rap iets raar. Iets dat anders is, is op voorhand al gedoemd, bijna. Behalve dan bij een kleine club, maar dat zijn altijd dezelfde.

Het is een vicieuze cirkel. Als mensen iets niet op jonge leeftijd leren kennen en altijd maar 'normaal' moeten doen, ja dan zal er nooit iets gebeuren. En zal het altijd hetzelfde blijven. Alles. Want dat gaat over meer dan alleen kunst.

19.

AANDACHT VOOR MARGE EN RUIMTE VOOR RUIS

Het verhaal van meer aandacht voor het jeugdige en het artistieke kan je ook bekijken vanuit het gegeven dat er tout court meer ruimte voor ruis nodig is.

Ruimte, zowel geestelijk als fysiek, voor dingen die misschien net iets anders zijn en niet noodzakelijk passen op een toeristische postkaart. Dingen en plaatsen die misschien nog niet helemaal afgewerkt en een beetje onbestemd zijn, niet met een duidelijke functie of voor een welomlijnde doelgroep. Niet alles moet tot in de puntjes gepland, voorbereid of uitgewerkt zijn.

Juist in die speelruimte, die marge, die vrije ruimte ontwikkelen zich fijne, verrassend dingen en gedachten.

Vandaag de dag is die marge misschien net erg interessant en belangrijk. In de marge gaat men vaak op zoek naar andere oplossingen en andere manieren van omgaan met en kijken naar de hedendaagse samenleving en haar problemen en fenomenen. Zo is de marge vaak in staat meer te doen met minder en gelden er andere, vaak menselijkere regels dan meetbare marktprincipes. En zijn het nu net niet die principes die vandaag haar duistere kant laten zien en die in vraag worden gesteld.

Geen pleidooi hier voor het kleinhouden van de marge, om nog meer uit nog minder te halen. Wel een pleidooi voor aandacht, bewust en respectvol omspringen met de marge.

Hier moet je vooral niet raar doen. Ze vragen me nog steeds wanneer ik een echte job ga zoeken. Laat staan dat je ondersteuning gaat vinden voor je rare dingen. Ik zou niet weten waar te beginnen, en eerlijk gezegd, ik begin er ook niet aan. Ik heb al zoveel aan mijn hoofd. En ik ken andere betere wegen. En die zijn niet daar.

20. KUNST IS NIET WERELDVREEMD

Ik hoor het ze nog zeggen. Twee heel gewone gepensioneerde Vlaamse dames aan de koffie in Tate Modern London:

Dame 1: Het is toch ongelooflijk wat dat met u doet. Kunst. Zo nadenken dat ik doe.

Ge staat daar naar een schilderij te kijken en denkt dan over uw man, kinders en uw leven. En de stomme praat om te praten die ne mens soms uitslaat. En het doet mij echt anders kijken, echt waar. Het is zoals naar de psychiater gaan maar dan beter. Want 't gaat niet alleen over uzelf.

Dame 2: Ja, dat is waar. Goed dat gij dat ook hebt. Ja.

Stilte.

—

Over de betekenis van kunst en cultuur in de wereld is al veel geschreven. Kunst is een andere manier van kijken en omgaan met de wereld. De kracht van kunst en materiaal over de betekenis van kunst en cultuur in een samenleving dient zeker meegenomen te worden bij het bepleiten van een vrij en artistiek klimaat in deze regio.

—

Valkuil is het teveel of puur instrumentaliseren van kunst. Net dan verliest het een stukje van zijn authentieke en unieke kracht.

—

Leerkrachten doen alleen iets met kunst en cultuur als ze er iets duidelijk, leerrijk aan kunnen verbinden. Ze gaan dan volledig voorbij aan het artistieke gegeven of het feit dat iets gewoon mooi is of op zich staat.

Het is al iets dat kinderen op die manier eens een iets andere film zien, maar het is jammer dat het alleen kan als er concreet leerrijke dingen gekoppeld aan de eindtermen aan verbonden zijn. Anders telt kunst niet mee.

21.

EEN LIJSTJE: HOE MOET EEN ARTISTIEKE (WERK)PLEK ERUIT ZIEN VOOR JONGE MENSEN

We vroegen aan jongeren, kunstenaars en professionelen hoe zij dergelijke werkplek zouden zien.

Een lijstje:

- plaats waar je alles mag doen
- 4 muren, en als het moet, moet het kunnen dat ze morgen een andere kleur hebben. Al begrijp ik wel dat ik ze misschien zelf weer wit zou moeten schilderen achteraf.
- ruwe ruimte
- multifunctionele experimentele ruimte
- niet teveel rompslomp of regeltjes
- er zijn lokalen maar niet in het weekend en dat is onnozel en onpraktisch
- er zijn altijd zeer veel 'MAARS' (alleen tussen dat en dat uur, niet dat of dat, eerst uw papieren van de cultuurraad, toch eerst met den dienen gaan spreken want dat lokaal is eigenlijk van hen maar ze gebruiken het niet, niet te luid, niet met al uw maten samen gaan hangen 'daarvoor dient het niet', ...)
- iets wat losstaat van de rest van het gebouw
- ook s' nachts toegankelijk
- flexibel gebruik
- atelierruimtes
- textielatelier
- gestolen momenten
- rock 'n roll repetitieruimtes
- verschillende tijdsmomenten mogelijk, van een maand aan een stuk tot bvb. iedere donderdag of gewoon de zomer. Al dan niet met begeleiding.
- verschillende formats en trajecten
- ontmoetingsplek
- autonoom beheer
- u kunnen uitleven
- een schildersezel in een oud klooster
- samenzitten en samen zijn
- café
- een keukentje zodat je ook zelf iets kan opwarmen of koken, of een experiment doen
- beetje afgelegen
- niet te afgelegen, bereikbaar
- diversiteit
- niet helemaal wegsteken zoals ze zo vaak met dingen voor jonge mensen doen
- exposities
- verschillende types ruimte waar je iets mee kan doen
- Craxophox in Gent vind ik een fijne plek. Espace Ladda was ook zoiets maar dat was meer ontmoeting, ondersteuning en expositie en minder atelierruimte
- visie
- laagdrempelig
- café concept
- open gebouw
- galerij
- pop up
- Vooruit café
- vuil maken
- inspirerende ruimte

23.

OH DIE SCHONE STREKE

Er lijkt een heel dubbele houding te zijn ten op zichte van 'de streke'.

De streek wordt zelfs vaak bijna genoemd als een soort persoon. Een niet onbelangrijk persoon. Zelfs bij mensen die er behoorlijk wat kritiek op hebben, lijkt de band groot. Omgeving is altijd belangrijk maar om één of andere reden, is die streek toch echt wel een ding in dit verhaal en naar mijn aanvoelen ook echt wel anders dan een plattelandsgebied in Oost - Vlaanderen of Vlaams Brabant. De Westhoek ligt ook ver van vanalles. In een uithoek van het land. Dat maakt het misschien net meer een echte streek met eigenheden en streekgevoelens dan een strookje platteland bij Leuven of Gent.

De houding ten opzichte van de streek is zeker niet altijd negatief. Het landschap wordt door iedereen erg geprezen. De mentaliteit minder. Noest, conservatief, kortzichtig, middenstandersmentaliteit, boertig, 'doe maar normaal' ... maar ook: hardwerkend, nuchter, droog, humor, ...

Tegelijkertijd valt meer dan eens te horen, zeker bij jonge kunstenaars, dat er iets uniek is aan de streek en haar inwoners. 'Nen hoek af' hoorde ik meermaals ...

Er lijkt een soort fascinatie voor de streek, zelfs al trok men er weg. Ook lijkt de streek inspiratie te geven en soms onbewust, artistiek werk te beïnvloeden.

De verre afstand is voor veel jonge mensen een belangrijke reden om daar niet te wonen. Begrijpelijk. Aan dat verre is niet meteen iets te doen, maar het gegeven dat kunstenaars en creatievelingen geïnspireerd zijn door de streek en niet vies zijn van de regio op zich, is interessant, vandaag onderbelicht en zeker en vast iets om op verder te werken.

Ik hou eigenlijk zielsveel van de streek. Maar eigenlijk heb ik ook een soort angst. Angst er in vast te geraken. In de rompslomp en de alledaagsheid ervan. Ver van alles.

Wat dat je bij ons in de streek nog tegenkomt. Hoe mensen daar soms nog wonen of spreken. Dat is echt anders.

Veel schone verhalen.

Ik voel me hier wel goed ergens. Het is mijn grond. Maar ik weet niet of ik hier later ga wonen. Misschien als ik kinders heb. En er meer bussen zijn.

Soms denk ik dat dat geromantiseer van de streek en altijd zeggen dat we harde werkers zijn enzo ons ook wel remt. Er is wel meer dan hard werk he. Ik krijg het er soms van. En soms weet ik niet of dat echt zo is. Ze zijn ook hard in hun kop hier.

DOORDENKERS:

POSITIEVE ELEMENTEN VAN DE STREEK

T.O.V JONGE MENSEN, KUNST EN CULTUUR

- nabijheid Rijsel en Frankrijk
  - goede, levendige jeugdhuisen die veel jongeren aanspreken
  - KSO
  - netwerk is niet overbevraagd
  - veel locaties om iets te doen
  - muziekclubs en jeugdhuisen en andere plekken waar je iets zou kunnen doen
  - veel open ruimte, plaats om dingen te doen
  - veel inspiratiebronnen, bvb. het verleden
  - verre afstand maakt het een interessante plaats voor try outs
  - de kans om iets zots en origineels te doen, er uit te springen
  - minder concurrentie, op veelerelei vlak
  - andersoortige gebouwen
  - desolate sfeer
  - unieke sfeer
  - groen, natuur, rust
  - wonen in centrum van de stad is nog net betaalbaar
  - jonge mensen vaak enthousiast en warm te maken voor projecten
  - veel ademruimte
  - geen druk druk druk sfeer
- weinig file
  - nuchtere hardwerkende mensen
  - Ieper als centrum van de streek
  - scholen dichtbij
  - horecamogelijkheden
  - landschap
  - ons kent ons, kleine groep mensen actief in het veld
  - gedreven mensen en organisaties
  - Kortrijk - Rijsel - Gent nabij + centrale ligging ook voor passage van bands en artiesten op doortocht bvb van UK, Frankrijk, ...
  - initiatieven als Hypnoiz ed.
  - afgelegen rustige plekken om vanalles te organiseren, ook over de grens
  - mensen hebben geen groot gedacht van zichzelf, goede landelijke mentaliteit
  - Vort'n Vis
  - recente café Bazaar organiseert tentoonstellingen
  - engagement zat
  - talent zat
  - financieel hebben we niet te klagen in deze streek
  - leegstaande gebouwen met potentieel
  - levendige academies

DOORDENKERS:

NEGATIEVE ELEMENTEN VAN DE STREEK T.O.V JONGE MENSEN, KUNST EN CULTUUR

- geen studentenstad, wel toeristenstad
- ingehouden mentaliteit
- angst om buiten de lijntjes te kleuren
- alles moet opbrengen, financieel, economisch, ...
- jeugd is geen nr. 1 prioriteit
- afgelegen van echte grote steden en de rest van het land
- verre netwerken
- altijd dezelfde incrowd
- capaciteit van mensen met interesse is beperkt
- perceptie van de streek is niet positief
- conservatisme tov jongeren
- weinig zotten en die dragen alles
- openbaar vervoer en fietspaden zijn slecht
- cultuur voor jongeren = rockband met bas gitaar drum zang en eventueel een synth/ nieuwe, andere vormen van cultuur komen niet aan bod. En als het al eens iets anders is, is het vaak in de klassiekere kunstvormen
- moeilijk bereikbare ligging, minder potentieel geïnteresseerden
- imago westhoek, focus op volkse, culinaire, landelijke en de oorlog - dit is geen cadeau
- geen studentenstad
- niemand opent deuren voor nieuwe zaken
- conservatisme heerst
- weinig durf
- artistieke veld is beperkt of afwezig
- toeristen eerst
- aanbod is beperkt: geen alternatieve film, geen hedendaags kunst museum, weinig theater of performance, ...
- beperkend aanbod op vlak van horeca, voiding maar ook kledingswinkels, weinig wereldkeuken, eco, veggie
- klein en kleine mentaliteit

- bekrompen manier van denken
- weinig twintigers en dertigers
- oorlogsverleden
- geen anonimiteit
- conservatieve beleidsmakers
- weinig risicovol klimaat
- de kerk staat nog te veel in het midden
- opkijken naar binnenland en neerkijken op eigen regio
- weinig aandacht voor jongeren
- ontoereikend openbaar vervoer
- geen hogeschool
- slecht imago, ook bvb. door nationale media, beeldvorming
- braindrain
- beleid, gebrek aan visie
- te veel verwachten van vrijwilligers
- communicatieproblemen, moeilijk mensen bereiken
- locatie vinden is moeilijk
- toegankelijkheid
- weinig jonge mensen
- conservatisme is heel erg groot
- kermisfeer, lang leve het dorpsleven
- versnipperd landschap met versnipperde actoren
- ver imago
- oorlog oorlog oorlog
- weinig expertise
- weinig of geen hippe horeca
- aanwezige ruimtes zouden meer ingezet en gebruikt kunnen worden
- geen plek voor jonge mensen om artistiek keet te schoppen heel het jaar rond
- geen artistiek aanspreekpunt
- hoge drempels
- moeilijk met de vele deelgemeenten
- mentaliteit bij de jeugd: zuipen, feesten en facebook

DOORDENKERS:

NEGATIEVE ELEMENTEN VAN DE STREEK T.O.V JONGE MENSEN, KUNST EN CULTUUR (VERVOLG)

- mentaliteit bij de academie: academisme, stereotiep, geen ruimte voor moderne aanpak
  - professionele kunstenaars trekken weg uit regio
  - jongeren bereiken is moeilijk
  - vaak altijd dezelfde mensen die opdagen
  - onduidelijk aanbod
  - echte kunst is ontoegankelijk omdat jongeren het niet eerst hebben leren kennen
  - geen echte ruimte voor creatie
  - de uren van de jeugdconsulent of cultuurfunctionaris zijn niet de uren van jonge mensen
  - kunst schrikt af, ook het woord
  - weinig locatie voor experiment
  - te academisch gericht aanbod
  - beperkt budget voor sommige zaken
  - jongeren worden geweerd uit het stad en als lastig ervaren
  - kunst is al snel vandalisme of moeilijk willen doen
  - promo is niet goed
  - weinig creativiteit, durf en experiment
  - weinig kritische kijk en evaluatie
  - te snel tevreden, schouderklopjes geven aan elkaar
  - weinig echte aandacht voor het artistieke proces en weinig kennis op dit vlak
- te veel met eigen mensen werken, meer expertise van buiten streek binnenhalen
  - weinig aandacht voor kunstenaars met roots uit de streek die het maken
  - alles is verspreid
  - veel geëngageerden, weinig publiek, altijd dezelfde
  - weinig aanspreekpunten, ouders kennen ook alleen de academies maar niet de andere artistieke projecten voor jongeren (Hypnoiz, A New Breeze, ...)
  - jeugdcultuur is niet belangrijk voor de politieke agenda
  - weinig ruimte voor experiment
  - weinig financiële middelen voor jonge mensen, experiment en cultuur, wel voor klassieke dingen, toeristen en de oorlog en volksvertier
  - geen platform actuele kunst, te veel aandacht en investeringen in oorlogstoerisme
  - geen actueel kunstmuseum
  - begeleiders krijgen een vrijwilligersvergoeding in plaats van ze als volwaardig lesgever te betalen
  - weinig tentoonstellingen die niet amateuristisch zijn
  - 'doe maar normaal' - mentaliteit

MEER INFO

Meer info over de werking en de acties van ENCE CO7 op www.co7.be/cultuureducatie.

[Schrijf je in op de nieuwsbrief](#) rond cultuureducatie om op de hoogte te blijven.

—

Neem een kijkje op pinterest.com/cozeven.

Zin om mee te pinnen? Mail naar cultuureducatie@co7.be

—

Tekst: Lotte De Bruyne

lottebrown@telenet.be

0484 189 216

—

VU: Loes Vandromme, voorzitter CO7, Grote Markt 1, 8970 Poperinge

—

Vormgeving: chocolatejesus.be

—

Fotografie: Artistiek jongerenproject A19 - editie 2013 (De Meerssen Ieper), © Michaël Depestele

Met steun van de
Vlaamse overheid